



TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

ABUBEKİR YEŞİLKAYA VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2014/3973)

Karar Tarihi: 8/12/2016

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Burhan ÜSTÜN
Üyeler : Serruh KALELİ
Nuri NECİPOĞLU
Kadir ÖZKAYA
Rıdvan GÜLEÇ
Raportör Yrd. : Halil İbrahim DURSUN
Başvurucular : 1. Abubekir YEŞİLKAYA
2. Fatma YEŞİLKAYA
3. Serkan YEŞİLKAYA
4. Nargül YILMAZ
5. Erkan YEŞİLKAYA
6. Sevgül YEŞİLKAYA
Vekili : Av. Adem ÇALIŞCI

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, askerlik hizmeti sırasında ateşli silah yaralanması sonucu ölüm olayının meydana gelmesi ve bu ölüm olayına ilişkin etkili bir soruşturma yürütülmemesi nedenleriyle yaşam hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 21/3/2014 tarihinde İstanbul 17. Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. Başvuru, idari yönden yapılan ön inceleme neticesinde Komisyona sunulmuştur.

3. Birinci Bölüm İkinci Komisyonunca 14/10/2014 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

4. Bölüm Başkanı tarafından 13/1/2016 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü 27/1/2016 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

6. Bakanlık tarafından Anayasa Mahkemesine sunulan görüş 4/2/2016 tarihinde başvurululara tebliğ edilmiştir. Başvurucular, Bakanlığın görüşüne karşı beyanlarını 10/2/2016 tarihinde ibraz etmiştir.

7. Bölümler Başraportörlüğü, bireysel başvuru formunun Av. Adem Çalışci tarafından imzalanmış olmasına rağmen başvurulardan Sevgül Yeşilkaya, Serkan Yeşilkaya, Nargül Yılmaz ve Erkan Yeşilkaya'ya ait vekâletnamelerin bireysel başvuru dosyasına eklenmediğini tespit etmiştir.

8. Anılan kişilere ait vekâletnamelerin on beş gün içinde Anayasa Mahkemesine gönderilmesi, tespit edilen eksikliklerin geçerli bir mazeret olmaksızın tamamlanmaması hâlinde adı geçen kişilere ait başvurunun reddedileceği kaydını içeren 10/5/2016 tarihli müzekkere 13/5/2016 tarihinde Av. Adem Çalışçi'ye tebliğ edilmiştir.

9. Av. Adem Çalışçi eksiklik bildirimine ilişkin cevap dilekçesini 24/6/2016 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

10. Başvuru formu ve ekleri ile başvuruya konu soruşturma dosyasından tespit edilen olaylar özetle şöyledir:

11. İlk iki başvuruçunun oğlu ve diğer başvuruçuların kardeşi 1986 doğumlu Ercan Yeşilkaya, Akdağmadeni İlçe Jandarma Komutanlığı emrinde asker iken 14/7/2010 tarihinde ateşli silah yaralanması sonucu vefat etmiştir.

1. Ercan Yeşilkaya'nın Askere Alınması ve Ölümü

12. Başvuruçuların yakını Ercan Yeşilkaya 17/8/2009 tarihinde askere sevk edilmiş ve 20/8/2009 tarihinde 121'inci Jandarma Er Eğitim Alay Komutanlığına (Hatay) teslim olmuştur. Başvuru formu ve eklerinde Ercan Yeşilkaya'nın askere alınmadan önce yahut askerliğe sevk işlemleri sırasında herhangi bir psikolojik rahatsızlıktan muzdarip olduğuna dair bir kayıt mevcut değildir.

13. Ercan Yeşilkaya, Hatay'daki askerlik eğitimini tamamlamasını müteakip 9/11/2009 tarihinde Yozgat/Akdağmadeni İlçe Jandarma Komutanlığına teslim olmuştur. Ercan Yeşilkaya, 1/12/2009 tarihinde yapılan *psikososyal risk faktörü tarama anketinde* herhangi bir psikolojik rahatsızlığının bulunmadığını belirtmiştir.

14. Ercan Yeşilkaya, dış koruması Akdağmadeni İlçe Jandarma Komutanlığınca yapılan Akdağmadeni K-1 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda 14/7/2010 tarihinde 22.00 ile 00.00 saatleri arasında nöbetçi olduğu için nöbet arkadaşları J.Er M.U. ve J.Er S.K. ile birlikte anılan ceza infaz kurumuna gitmiş ve ceza infaz kurumunun arka tarafında bulunan (2) no.lu nöbet kulübesinde yerini almıştır. Nöbet yeri kontrol defterine göre ceza infaz kurumunun ön tarafında bulunan (1) no.lu nöbet kulübesinde J.Er M.U.; ceza infaz kurumunun arka tarafında bulunan (2) no.lu nöbet kulübesinde ise J.Er S.K. ve Ercan Yeşilkaya nöbetçidir.

15. Nöbet yeri kontrol defterine göre nöbet yeri saat 23.00'te Uzman Jandarma Kad.Çvş.F.K. tarafından kontrol edilmiş ve bu denetim esnasında durumun *normal* olduğu değerlendirilmiştir.

16. Saat 23.35 sularında Ercan Yeşilkaya'nın nöbetçi olduğu yerden bir el silah sesi duyulmuş, silah sesinin geldiği yöne gidilmesi üzerine Ercan Yeşilkaya'nın nöbet kulübesine yakın bir yerde çenesinin alt kısmından giren ve başının arka kısmından çıkan bir mermiyle vurulmuş bir vaziyette olduğu görülmüştür. Ölüm olayı sonrasında düzenlenen 15/7/2010 tarihli tutanakta J.Er Ercan Yeşilkaya'nın saat 23.35 sularında intihar ettiği belirtilmiştir.

2. Ceza Soruşturması Süreci

a. Soruşturma Kapsamında Yapılan İlk İşlemler ve Alınan Raporlar

17. Olay hakkında kendisine bilgi verilen Akdağmadeni Nöbetçi Cumhuriyet Savcısı, olay yeri inceleme ekibinin ceza infaz kurumuna yönlendirilmesini istemiş; ardından kendisi de zabıt katibi, nöbetçi adli hekim ve diğer bir görevli ile birlikte saat 00.30 sularında olay yerine intikal etmiştir. Cumhuriyet Savcısının emir ve talimatları doğrultusunda olay

yeri incelemesi ile ölü muayene işlemleri gerçekleştirilmiş, bu kapsamda maktulün ellerinden svaplar alınmış, olay yerinin krokisi çizilmiş ve fotoğrafları çekilmiştir. Olay yerinde bulunan 747100 seri numaralı G-3 piyade tüfeği ile diğer deliller muhafaza altına alınmıştır.

18. Yapılan ölü muayene işlemi sırasında Ercan Yeşilkaya'nın kamuflajının cebinde bir not bulunmuştur. Not bulunan kağıtta "*Kendimi öldürmemde hiçbir şey ve de hiçkimse sebep olmamıştır (Bıktım). Kendi irademle olmuştur. Ercan Yeşilkaya*" yazılı olduğu tespit edilmiştir.

19. Ölü muayene işlemine katılan adli hekim, muhtemel ölüm zamanının yaklaşık 2 saat öncesi olduğunu, sistematik otopsi yapıp yapılmamasının Cumhuriyet Savcısının takdirinde olduğunu belirtmiştir. Bunun üzerine Cumhuriyet Savcısı kesin ölüm sebebinin tespiti için klasik otopsi yapılmasına karar vermiştir. Klasik otopsi işlemi sonucunda hazırlanan 16/9/2010 tarihli raporun ilgili kısmı şöyledir:

"Dış muayene

177 cm boyunda, 25-30 yaşlarında, tahminen 75-80 kg ağırlığında, siyah saçlı, buğday tenli, sünnetli erkek cesedinde ölü katılığının oluşup devam ettiği, ölü lekelerinin sırtta ve belde vücudun bası görmeyen yerlerinde mutad renkte meydana geldiği görüldü.

1- Boyun önde mentumun 3 cm altında etrafında vurma halkası bulunan 6,5x4,5 cm ebadında ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası,

2- Saçlı deri oksipital bölge solunda kenarları düzensiz 6,5x5 cm ebadında ateşli silah mermi çekirdeği çıkış yarası görüldü.

(...)

Sonuç

(...)

1- Kişinin ölümünün ateşli silah mermi çekirdeği yaralanmasına bağlı kafa kubbe-kaide kemikleri ve boyun omur kırıklarıyla karakterli beyin doku harabiyeti ve beyin zarları kanaması sonucu meydana gelmiş olduğu,

2- Kişinin vücudunda bir adet ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası mevcut olduğu, harici muayenede (1) no.da tarif edilen yarayı açan ateşli silah mermi çekirdeğinin beyin doku harabiyeti ve beyin zarları kanamasına neden olduğu, müstakilen öldürücü mahiyette olduğu,

3- Haricen (1) no.da tarif edilen ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası cilt ciltaltı bulgularına göre değerlendirildiğinde; yapılan atışın bitişik atış mesafesinden yapılmış olduğu,

4- Ateşli silah mermi çekirdeğinin kafatası içindeki seyir ve istikametinin önden arkaya, aşağıdan yukarıya ve sağdan sola olduğu,

5- Otopsi sırasında cesetten ateşli silah mermi çekirdeği elde edilemediği,

6- Kişiye ait kan ve idrarda uyarıcı-uyuşturucu maddelerin bulunmadığı, iç organ parçaları ve mide muhteviyatında aranan gruplara ait toksik (zehirli) maddelerin bulunmadığı, kanda alkol bulunmadığı kanaatini bildirir otopsi raporudur.

20. Akdağmadeni Cumhuriyet Başsavcılığı, olayın asker kişi hakkında ve askerî mahalde gerçekleşmiş olması nedeniyle 29/7/2010 tarihinde görevsizlik kararı vermiş ve dosyayı görevli Askerî Savcılığa göndermiştir. Bu karar üzerine soruşturmaya Jandarma Genel Komutanlığı Askerî Savcılığı (Askerî Savcılık) devam etmiştir.

21. Ercan Yeşilkaya'nın sağ ve sol el avuç içi ve el üstlerinden alınan svaplar ile hücum yeleği üzerinde Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı Kimyasal İnceleme Laboratuvarı tarafından atış artığı analizi yapılmıştır. Hazırlanan 19/1/2011 tarihli

uzmanlık raporuna göre Ercan Yeşilkaya'ya ait svapların tümü üzerinde atış artıkları tespit edilmiştir. Ercan Yeşilkaya'ya ait hücum yeleşinin ön bölümünde de atış artıkları bulunmuştur.

22. Olay yeri incelemesi neticesinde muhafaza altına alınan Ercan Yeşilkaya'ya ait 747100 seri numaralı G-3 marka silah ile on dokuz adet fişek ile bir adet 7.62x51 mm çapında kovan gerekli tetkiklerin yapılması amacıyla Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı Balistik İnceleme Laboratuvarına gönderilmiştir. Balistik İnceleme Laboratuvarınının 20/1/2011 tarihli uzmanlık raporunda, 747100 seri numaralı silahın ateş etmesine mani mekanik herhangi bir arızasının bulunmadığı, gönderilen on dokuz fişekten bir kısmının deneme amaçlı kullanılması sonucunda patladığının görüldüğü, incelenmek için gönderilen 7.62x51 mm çap ve tipindeki bir adet kovanın 747100 seri numaralı tüfek ile atılmış olduğu tespitleri yapılmıştır.

23. Askerî Savcılık, Ercan Yeşilkaya'nın kamuflajından çıkan intihar notunun müteveffanın elinden çıkıp çıkmadığının tespit edilmesi amacıyla da araştırmalar yapmıştır. Askerî Savcılık, intihar notu ile Ercan Yeşilkaya'nın el yazı örneklerini içeren diğer bazı belgeleri Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı El Yazısı ve Doküman İnceleme laboratuvarına göndermiş ve intihar notunun Ercan Yeşilkaya'ya ait diğer yazılarla mukayese edilmesini ve nihayetinde bir rapor tanzim edilerek Askerî Savcılığa gönderilmesini talep etmiştir. El Yazısı ve Doküman İnceleme Uzmanları K.Ç. ile N.A. tarafından hazırlanan 6/12/2010 tarihli uzmanlık raporunda, gönderilen yazı örnekleri üzerinde Doküman İnceleme (VSC-5000) ve Makroskop (LEICA M 420) cihazı ile fiziki, optik, karakteristik inceleme ve karşılaştırmalar yapıldığı belirtilmiş, yapılan bu incelemeler neticesinde intihar notunun Ercan Yeşilkaya'nın elinden çıktığı kanaatine varıldığı bildirilmiştir.

b. Başvurucular ile Tanık Olarak Dinlenen Kişilerin Beyanları

24. Başvuruculardan Abubekir Yeşilkaya, Akdağmadeni Cumhuriyet Başsavcılığına gönderdiği 16/7/2010 tarihli dilekçesinde oğlunun yaşamayı seven, psikolojik sorunları bulunmayan biri olduğunu, oğlu ile en son 12/7/2010 tarihinde görüştüğünü, oğlunun bu görüşmede herhangi bir probleminden bahsetmediğini, şüpheli olan ölüm sebebinin tespiti için Adli Tıp Kurumundan rapor alınması gerektiğini belirtmiş ve oğlunun ölümüne sebebiyet veren şüphelilerin cezalandırılması talebinde bulunmuştur. Başvuruculardan anne Fatma Yeşilkaya ile baba Abubekir Yeşilkaya soruşturma aşamasında alınan ifadelerinde de benzer şekilde beyanda bulunmuş ve sorumluların cezalandırılması istemini yinelemiştir.

25. Cumhuriyet Savcısı, olay günü müteveffa ile birlikte nöbet tutan J.Er S.K. ve J.Er M.U.nun ifadesini 26/7/2010 tarihinde almıştır. J.Er S.K. ifadesinde özetle Ercan Yeşilkaya ile olay tarihinden önce bir defa nöbet tuttuğunu, Ercan'ın 1989/3 tertip, kendisinin ise 1990/1 tertip olduğunu, Ercan'ın içine kapanık biri olması nedeniyle kendileriyle çok fazla diyalog kurmadığını, Ercan'ın devamlı kola ve sigara içtiğini, olay günü 22.00-00.00 saatleri arasında J.Er M.U. ve Ercan Yeşilkaya ile birlikte nöbetçi olduklarını, kendisinin devriye görevini ifa ettiğini, Ercan'ın (2) no.lu kulübede, J.Er M.U.nun ise (1) no.lu kulübede nöbetçi olduğunu, Ercan'ın olay günü ceza infaz kurumunun arka tarafında bulunan ağacın yanında oturup sigara içtiğini, kolasının da yanında bulunduğunu, birkaç defa Ercan'ın yanına gittiğini fakat Ercan'ın konuşmadığını, devamlı yere bakarak sigara içtiğini, herhangi bir yazı yazdığını görmediğini, kendisinin saat 23.45 sularında J.Er M.U.nun yanında olduğunu ve ona devriye atıp geleceğini söylediğini, ceza infaz kurumunun güney tarafına kadar yürüdüğünde bir silah sesi işittiğini, sesin geldiği tarafa koştuğunda Ercan'ı yatar vaziyette gördüğünü, "Ercan ne yaptın, Ercan kendini vurdu" diye bağırdığını, o esnada İnfaz Koruma Memuru M.G.nin de olay yerine geldiğini, Ercan'ın kalbini kontrol ettiğinde kalbinin

atmadığını fark ettiğini, akabinde hemen J.Er M.U.nun yanına koştuğunu, komutanlara haber verdiklerini, beş dakika sonra birçok komutan ile askerin geldiğini, kapıyı onlara açtığını, daha sonra kendisinin de fenalık geçirmesi nedeniyle hastaneye kaldırıldığını belirtmiştir. J.Er M.U. ifadesinde özetle Ercan Yeşilkaya'nın 1989/3 tertip, kendisinin ise 1990/1 tertip olduğunu, Ercan'ın kendileriyle pek diyaloga girmediğini, sessiz ve sakin bir insan olduğunu, kimseye sıkıntısını açmadığını, olay tarihinden önce Ercan ile iki defa nöbet tuttuğunu, olay günü ise 22.00-00.00 nöbetini Ercan ile birlikte tuttuklarını, kendisinin ceza infaz kurumunun giriş tarafındaki (1) no.lu kulübede Ercan'ın ise (2) no.lu kulübede nöbetçi olduğunu, diğer arkadaşları J.Er S.K.nın ise ceza infaz kurumu etrafında devriye görevlisi olduğunu, olay günü herhangi bir anormallik gözlemediğini, nöbet tutmaya başlamalarından olay anına kadar hiçbir olumsuzluk yaşanmadığını, J.Er S.K.nin yerine birkaç defa kendisinin devriye attığını, ilk yarım saat Ercan'ın da dolaştığını, Ercan'ın daha sonra kulübenin yanında oturmaya başladığını, Ercan'a canının sıkılması hâlinde ön tarafta nöbet tutabileceğini söylediğini, Ercan'ın ise arka tarafta nöbet tutmanın daha iyi olduğunu söylediğini, nöbetin bitmesine 15 dakika kala yani 23.45 sularında yanında bulunan J.Er S.K.ya devriye atmasını söylediğini, J.Er S.K.nın devriye atmak için yanından ayrıldığını ancak daha ceza infaz kurumunun etrafını dolanıp yanına gelmeden bir el silah sesi duyduğunu, sesin geldiği arka tarafa doğru gidecekken ceza infaz kurumunun kuzey köşesinde J.Er S.K. ile karşılaştığını, J.Er S.K.nın "*Ercan kafasına sıktı, kendini vurdu*" dediğini, J.Er S.K. ile karşılaştığı esnada ceza infaz kurumunun batı tarafında ot tırpanlayan infaz koruma memuru M.G.nin ceza infaz kurumunun arkasına yani cesedin yanına geçtiğini, derhal komutanlarına haber verdiğini, komutanlar gelince J.Er S.K.nin baygınlık geçirdiğini ve hastaneye kaldırıldığını belirtmiştir.

26. Akdağmadeni Cumhuriyet Başsavcılığının görevsizlik kararı vermesinden sonra Askerî Savcı, J.Er S.K. ile J.Er M.U.nun ifadesini tekrardan almıştır. Erler, önceki ifadeleri ile benzer şekilde beyanda bulunmuştur.

27. Cumhuriyet Savcısı, J.Er S.K. ile J.Er M.U.nun ifadelerinde adı geçen infaz koruma memuru M.G.nin de ifadesini almıştır. İnfaz koruma memuru M.G. ifadesinde özetle olay günü ceza infaz kurumunda nöbetçi olduğunu, ceza infaz kurumunun kuzeyinde ot tırpanladığı esnada Ercan'ın yanına kadar geldiğini ve "*kolay gelsin*" dediğini, kendisinin de "*sağ ol*" dediğini, fazla muhabbet etmediklerini, akabinde saat 23.45 sularında bir silah sesi duyduğunu, bir askerin kaza ile ateş ettiğini veya bir mahkûmun kaçmaya teşebbüs ettiğini düşündüğünü, nöbetçi askerin "*gardiyan abi, gardiyan abi, yetiş*" diye bağırması üzerine kendisinin de silah sesinin geldiği yöne doğru koştuğunu, nöbetçi J.Er S.K. ile ceza infaz kurumunun kuzeybatısında karşılaştığını, nöbetçi askerin "*kendini vurdu, kendini vurdu*" diye bağırıldığını, olay yerine gittiğinde çenesinin altından vurulmuş bir vaziyette Ercan Yeşilkaya'yı gördüğünü belirtmiştir.

28. Ercan Yeşilkaya'nın ölümü üzerine olayın yaşandığı gün idari tahkikat başlatılmış ve bu kapsamda görevlendirilen İl Jandarma Komutanı birçok kişiyi tanık olarak dinlemiştir. Bu kapsamda dinlenen ve ifadesi ceza soruşturması dosyasına da giren Uzman Jandarma Kad.Çvş.F.K., olay günü nöbetçi astsubaylık görevini yürüttüğünü, akşam yoklamasından önce bütün erbaş ve erler ile saldırı tatbikatı yaptığı sırada nöbet mevziilerini kontrol ettiğini ve anormal bir durum gözlemediğini, Ercan'ın sorun yaratmayan, görevini layıkıyla yapan ve arkadaşlarıyla iyi geçinen bir asker olduğunu beyan etmiştir. İfadesi alınan İlçe Jandarma Komutanı Ö.O. ise olaydan 23.40 sularında haberdar edilmesi üzerine olay yerine gittiğini ve Ercan Yeşilkaya'yı ölü vaziyette gördüğünü, 6 Temmuz 2010 tarihine kadar birliğin aşçılığını yapan Ercan'ın bu tarihten sonra aşçılık yapmak istemediğini ve bunaldığını beyan etmesi üzerine Ercan'ı J.Krk.K.lığı emrine verdiğini, Ercan'ın herhangi bir sağlık sorunu olmayan, arkadaşlarıyla iyi geçinen ancak içine kapanık ve sessiz bir asker olduğunu, bu durumundan dolayı Ercan ile yakından ilgilendiğini, Ercan'ın nisan ayı

içerisinde Kayseri J.Blg.K.lığından görevli olarak gelen Psikolojik Danışman ile de görüşüldüğünü, herhangi bir sorununun bulunmadığını ve Rehberlik Danışma Merkezi kapsamında da olmadığını belirtmiştir. Dinlenen diğer tanıklar da genel olarak Ercan Yeşilkaya'nın içine kapanık ve sessiz bir kişi olduğunu ifade etmiştir.

29. Askerî Savcı, müteveffanın psikolojik durumu ile ilgili olarak Psikiyatri Uzmanı Hv.Tbp.Bnb.U.Ç.den bilirkişi mütalaası almıştır. Hv.Tbp.Bnb.U.Ç.nin mütalaası şöyledir:

"Dosya içerisindeki otopsi tutanaklarını ve tanık ifadelerini değerlendirdiğimde ölüm olayını silahlı intihar olarak değerlendirdim. Bu tarz intiharlar üzerine yapılan araştırmalarda intihardan ölenlerin % 80-90'ında psikiyatrik bir rahatsızlık bulunduğu tespit edilmiştir. Ancak % 10-20'sinde hiçbir psikiyatrik rahatsızlık tespit edilmemiştir. Psikiyatrik geçmişi bulunan intihardan ölenlerin yaklaşık % 80'inde de tek başına ya da diğer psikiyatrik rahatsızlıklarla birlikte depresyon tabloları görüldüğü bildirilmektedir. Psikiyatrik tedavilerdeki gelişmelere rağmen intihar girişimleri ya da intihardan ölümlerde azalma olmamakta, aksine artmaktadır. Bu nedenle intiharın sadece psikiyatrik bir olay değil, hem psikiyatrik hem biyolojik, hem de sosyokültürel çevresi ile birlikte değerlendirmek daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Türkiye'de intiharlar en çok 15-35 yaşlar arasında olmaktadır. Gençlerdeki intihar oranları gittikçe artmaktadır. Bayanlarda intihar girişimleri erkeklerden 3-4 kat daha fazla olmasına rağmen erkeklerde intihar nedeni ölüm sayısı bayanlardan daha fazladır. Amerika'da yılda yaklaşık 30 bin kişi intihardan ölmekte olup, ölüm nedenleri arasında 11. en sık nedendir. Bütün bu veriler birlikte değerlendirildiğinde intihar psikiyatrik bir hastalıktan ziyade "hep kaybeden olma, çarenin olmadığı ve çözüm bulamayacağı" düşünceleriyle daha ilişkili olarak değerlendirilmiştir. Ercan YEŞİLKAYA'nın ölüm olayı da psikiyatrik hastalıktan daha ziyade tanık ifadelerinden askerlik süreci değerlendirildiğinde "hep kaybeden olma, çarenin olmadığı ve çözüm bulamayacağı" düşünceleriyle daha ilişkili olarak değerlendirilmiştir. İntihardan ölümleri engellemek için alınacak önlemler intihardan ürünleri tamamen yok edemez. Kendi el yazısıyla bıraktığı not ve tanık ifadelerinden kendisini intihara yönlendirebilecek bir dış faktör bulunmamıştır."

c. Soruşturma Sonucunda Verilen Karar ve Soruşturmanın Genişletilmesi

30. Askerî Savcılık, soruşturma kapsamında elde ettiği tüm verileri değerlendirerek Ercan Yeşilkaya'nın ölümünde ceza hukuku kapsamında herhangi bir kişiye isnatta bulunulmasının hukuken mümkün olmadığı sonucuna varmış, 1/4/2011 tarihli ve E.2011/82, K.2011/28 sayılı karar ile kovuşturmayaya yer olmadığına karar vermiştir.

31. Başvuruculardan anne Fatma Yeşilkaya ile Abubekir Yeşilkaya 30/11/2012 tarihli dilekçe ile özetle soruşturmanın etkili bir şekilde yürütülmediğini, gerek kasti gerekse ihmali her türlü davranışın değerlendirilmesi gerekirken bu hususun göz ardı edildiğini, oğullarının olay tarihinden önce izne çıkmak istemesine rağmen bölük komutanının izin vermediğini, bu hususta bölük komutanının bilgisine başvurulmadığını, olay günü ceza infaz kurumunda bulunan tüm memur ve askerî personelin bilgisine başvurulmadığını, diğer araştırılmasını istedikleri bazı olayların yeterince araştırılmadığını belirterek kovuşturmayaya yer olmadığı kararına itiraz etmiştir.

32. İtirazı inceleyen Kara Kuvvetleri Komutanlığı Askerî Mahkemesi (Askerî Mahkeme) 25/12/2012 tarihli ve 2012/578 Müt. sayılı karar ile soruşturmanın genişletilmesine karar vermiştir. Askerî Mahkeme, GSM şirketleri ile gerekli yazışmaların yapılarak müteveffanın bilinmeyen bir hattının bulunup bulunmadığının, eğer bulunuyor ise iletişimin tespiti kayıtlarında şüpheli bir durum olup olmadığının araştırılması gerektiği, müteveffayı olay yerinde ilk gören J.Er S.K. ile müteveffa arasında herhangi bir husumet bulunup bulunmadığının ve J.Er S.K.nin kişilik yapısının nasıl olduğunun araştırılarak şüphelerin giderilmesinin yerinde olacağı, J.Er M.U.nun ifadesinin yeniden alınarak olay yeri

krokisinde silah sesini duyduğu anda nerede olduğunu ve J.Er S.K. ile nerede karşılaştığını göstermesinin gerekli olduğu, olay günü yapılan tatbikatın planlı olup olmadığının irdelenmesi gerektiği, ayrıca izin konusu ile ilgili olarak bölük komutanının bilgisine başvurulması gerektiği sonucuna varmış, tespit edilen eksikliklerin tamamlanması için dosyanın Askerî Savcılığa gönderilmesine ve gerekli araştırmalar yapıldıktan sonra dosyanın mahkemeye iadesine karar vermiştir.

33. Askerî Savcılık, anılan karar üzerine Türkiye'de faaliyet gösteren GSM şirketleri ile yazışmalar yapmış ancak şüpheye neden olabilecek bir delil ve emareye ulaşamamıştır.

34. Askerî Savcılık, müteveffanın nöbet arkadaşı J.Er M.U.nun ifadesini tekrardan almıştır. İfadesi alınan J.Er M.U. özetle silah sesi geldiği anda ceza infaz kurumunun ön tarafında bulunduğunu, silah sesini duyduktan 6-7 saniye sonra sesin geldiği tarafa doğru koştuğunu, J.Er S.K.nin de binanın yan tarafından ağlayarak kendisine doğru geldiğini, J.Er S.K. ile üçüncü kulenin bulunduğu kısımda binanın yan tarafında karşılaştığını, J.Er S.K.nin sosyal ilişkilerinin normal olduğunu ve herhangi bir anormal hareketine şahit olmadığını, bildiği kadarıyla J.Er S.K. ile müteveffa arasında bir husumetin bulunmadığını, müteveffa kendilerinin üst devresi olduğundan onunla doğru düzgün dahi tanışmadıklarını, zaten müteveffanın da içine kapanık ve az konuşan biri olduğunu, bu nedenle J.Er S.K. ile müteveffa arasında husumet veya dostluk olacak şekilde bir ilişkinin olmadığını, ayrıca olay günü karakol komutanının emriyle tüm bölüğün katılımıyla yangın tatbikatının yapıldığını belirtmiştir.

35. Askerî Savcılık J.Er S.K.nin kişilik yapısının nasıl olduğunu tespit edebilmek amacıyla adı geçen askerin özlük dosyasını ilgili askerlik şubesinden temin etmiştir. Temin edilen özlük dosyasında bulunan belgelerde J.Er S.K.nin psikolojik rahatsızlığının bulunduğu dair bir kayıt mevcut değildir. Terhis belgesinden de J.Er S.K.nin askerliğe geç iltihak yahut askerlikten firar gibi bir eyleminin olmadığı, ayrıca askerlik döneminde aldığı bir hapis cezasının bulunmadığı anlaşılmaktadır.

36. Müteveffanın izin talebiyle ilgili olarak Akdağmadeni İlçe Jandarma Komutanının bilgisine başvurulmuştur. İlçe Jandarma Komutanı Ü.Ö. özetle olay tarihinden önce müteveffa Ercan Yeşilkaya'nın herhangi bir izin talebinde bulunmadığını, bölükte görevli erbaş ve erlerden izin talebinde bulunanlara yasal izinlerinin verildiğini, bu konuda personele kesinlikle bir mağduriyet yaşanmadığını ifade etmiştir.

37. Askerî Savcılık olay günü yapılan tatbikat hakkında da çeşitli araştırmalar yapmış ve tatbikatın karakol komutanının emri ile yaptırıldığı, tatbikata tüm personelin katıldığı ve tatbikat esnasında tatsız bir olayın yaşanmadığı tespitlerinde bulunmuştur.

38. Askerî Mahkeme, soruşturmanın genişletilmesi üzerine yapılan araştırmaları da dikkate alarak 4/2/2014 tarihli ve 2013/607 müteferrik sayılı karar ile itirazın kesin olarak reddine karar vermiştir.

39. Başvurucular anılan olay sebebiyle Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nde (AYİM) tam yargı davası açtıklarına dair herhangi bir bilgi vermemiştir. Anayasa Mahkemesi, bu hususta bilgi edinmek amacıyla AYİM Genel Sekreterliğine 2/5/2016 tarihinde müzekkere yazmış ve söz konusu olay sebebiyle başvurucular tarafından açılmış bir tam yargı davasının bulunup bulunmadığını sormuştur. AYİM Başkanlığı 5/4/2016 tarihli yazı ile kayıtlarında başvurucular adına bir davaya rastlanmadığını bildirmiştir.

B. İlgili Hukuk

40. Anayasa'nın 145. maddesinin dördüncü fıkrası şöyledir:

"Askerî yargı organlarının kuruluşu, işleyişi, askerî hâkimlerin özlük işleri, asker savcılık görevlerini yapan askerî hâkimlerin görevli buldukları komutanlıkla ilişkileri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir."

41. 26/10/1963 tarihli ve 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanunu'nun "Bağımsızlık, teminat ve ödevler" başlıklı 37. maddesi şöyledir:

"Askerî hâkimler, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre görev yaparlar. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Askerî hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler.

Askerî hâkimler, Anayasada belirlenen hâkimlik ve savcılık teminatı esasları çerçevesinde adalet, tarafsızlık, doğruluk ve dürüstlük, tutarlılık, eşitlik, ehliyet ve liyakat ilkelerine göre görev yaparlar.

Askerî hâkimler azlolunamazlar. Bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması nedeniyle de olsa aylık ve ödeneklerinden ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamazlar ve bu Kanunda belirtilen istisnalar dışında, kendileri istemedikçe altmış yaşını bitirinceye kadar emekliye sevk olunamazlar.

Ağır ceza mahkemelerinin görevine giren suçüstü halleri dışında, suç işlediği ileri sürülen askerî hâkimler, yakalanamaz, üzerleri, konutları ve araçları aranamaz, sorguya çekilemezler. Ancak durum, derhal Millî Savunma Bakanlığına bildirilir. Bu fıkra hükmüne aykırı hareket edenler hakkında genel hükümlere göre doğrudan doğruya soruşturma ve kovuşturma yapılır.

Askerî hâkimlere Millî Savunma Bakanlığı tarafından mesleki unvanlarını gösterir kimlik belgesi verilir."

42. 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu'nun "Mahkeme kuruluşu" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Askerî mahkemeler, bu Kanunda aksi yazılı olmadıkça üç askerî hâkimden kurulur.

Askerî mahkeme kurulunda bulunanların en kıdemlisi, mahkeme başkanlığı görevini yapar."

43. 353 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Teşkilâtında askeri mahkeme kurulan her kıta komutanı veya askeri kurum amirinin refakatinde bir askeri savcı ile yeteri kadar askeri savcı, yardımcı olarak bulunur."

44. 353 sayılı Kanun'un 35. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Askeri mahkemelerin idari işleri ile askeri savcılıkların bütün işlemleri Millî Savunma Bakanının gözetimine tabidir."

45. 353 sayılı Kanun'un 95. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Teşkilâtında askerî mahkeme kurulan kıt'a komutanı veya askerî kurum amiri, suç evrakını inceledikten sonra askerî savcıya gönderir ve şüphelinin tutuklanmasını isterse bu husustaki istemini de bildirir. "

46. 353 sayılı Kanun'un 102. maddesi şöyledir:

"Teşkilâtında askeri mahkeme kurulan kıta komutanı veya askeri kurum amiri soruşturma safhası hakkında, askeri savcıdan bilgi isteyebilir."

47. 353 sayılı Kanun'un "Kovuşturmaya yer olmadığına dair karara itiraz" kenar başlıklı 107. maddesi şöyledir:

"Askerî savcı tarafından verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair karar, teşkilâtında askerî mahkeme kurulan kıt'a komutanı veya askerî kurum amiri ile şüpheli ve suçtan zarar görene bildirilir.

Bu karara karşı teşkilâtında askerî mahkeme kurulan kıt'a komutanı veya askerî kurun amiri ya da suçtan zarar gören, kararın kendilerine tebliğinden itibaren onbeş gün içinde kararı veren askerî savcının teşkilâtında olduğu askerî mahkemeye yer itibarıyla en yakın askerî mahkemede itiraz edebilirler. En yakın askerî mahkemenin tayininde kararsızlık olursa, bu husus Millî Savunma Bakanlığınca giderilir. İtiraz isteminde kamu davasının açılmasını haklı gösterecek olaylar ve deliller gösterilir."

48. 24/11/1986 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 86/11092 sayılı mülga Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Yeteneği Yönetmeliği'nin (Yönetmelik) Ercan Yeşilkaya'nın askerliğe alındığı tarihte yürürlükte bulunan 4. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Yönetmeliğe bağlı ekler aşağıda gösterilmiştir:

1) Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli general, amiral, üstsubay, subay, yedek subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, Askerî öğrenci, yedek subay adayları, yükümlüler ve erlerin sağlık yeteneklerine göre gruplandırmalarını gösteren Hastalık ve Arızalar listesi."

49. Anılan Yönetmelik'in Ercan Yeşilkaya'nın askere alındığı tarihte yürürlükte bulunan 5. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Yükümlülerin ilk sağlık muayeneleri Askerlik Kanunu gereğince son yoklama sırasında askerlik şubelerinde toplanan askerlik meclisindeki iki tabip (birisi sivil olabilir) tarafından aşağıdaki şekilde yapılır.

1) Ruh ve beden durumları ile iç organları dikkatle gözden geçirilir, nabız sayılır, kan basıncı ölçülür, çıplak olarak belirlenen boy ve kilolar tespit edilir. Soluk alma ve vermedeki göğüs genişlikleri ve muayene sonunda bulunan hastalık ve arızalar kaydedilir. Yükümlünün bildiği herhangi bir hastalık veya arızası olup olmadığına ilişkin ve muayene sırasında herhangi bir sağlık yakınması bulunup bulunmadığına ilişkin ekte yer alan Yükümlülere Yoklamalarda Uygulanacak Sağlık Durumu Hakkında Bilgi Formuna uygun yazılı beyanı alınır. Yükümlünün beyan ettiği hastalık veya arızasına ilişkin elinde mevcut bulunan tıbbi belgelerin birer örnekleri de alınarak yükümlünün beyanı ile birlikte askerlik şubesinde muhafaza edilir.

2) Yükümlünün beyan ettiği hastalık veya arızası ya da fizik muayene ile saptanan bozuklukları nedeniyle muayene sonucunda karar verilemeyenlerle gözlem altında bulunmaları, uzman tabip tarafından değerlendirilmeleri veya laboratuvar ya da görüntüleme tetkikleri gibi ileri tetkiklerle değerlendirilmeleri gerekenler en yakın asker hastanesine gönderilir."

50. Anılan Yönetmelik'in Ercan Yeşilkaya'nın askere alındığı tarihte yürürlükte bulunan 6. maddesi şöyledir:

"Askerlik çağına giren yükümlüler, son yoklamaları sırasında askerlik meclislerinde veya asker hastanelerinin sağlık kurullarında, askerliğe elverişli olanlar ve askerliğe elverişli olmayanlar olmak üzere gruplandırılır.

1) Askerliğe elverişli olanlar: Sağlık yetenekleri bakımından hiçbir hastalık ve arızası bulunmayanlar ile hastalık ve arızaları, Hastalık ve Arızalar Listesinin A dilimlerine girenlerdir.

2) Askerliğe elverişli olmayanlar: Hastalık ve arızaları, Hastalık ve Arızalar Listesinin B ve D dilimlerine girenlerdir."

51. Anılan Yönetmelik'in Ercan Yeşilkaya'nın askere alındığı tarihte yürürlükte bulunan 10. maddesi şöyledir:

"Son yoklamaları yapılan yükümlüler, askerliğe elverişli olanlar ve askerliğe elverişli olmayanlar olmak üzere gruplandırılır.

Son yoklamaları sırasında askerlik meclislerince; askerliğe elverişli olmadığı tespit edilen yükümlüler, askere alınmazlar. Bunlardan arızaları gözle görülebilecek kadar belirgin olanların raporlarına, arızayı gösteren ön ve her iki yan cepheden çekilmiş üçer adet boy fotoğrafı eklenerek üç nüsha, yabancı askerlik şubesinde işlem yapılıyor ise dört nüsha rapor düzenlenerek onay makamlarına gönderilir ve onaylanan raporlar kesinleşir. Kesinleşen raporlardan biri ilgiliye verilir, biri onay makamınca, diğeri ise yerli ve yabancı askerlik şubesi başkanlığınca muhafaza edilir.

Sağlık durumları geçici olarak bozuk olan son yoklamaya tabi yükümlülere ertesi yıla bırakma, sevke tabi olanlara sevk tehiri kararı verilir ve üç nüsha rapor düzenlenerek onay makamlarına gönderilir. Raporları onaylanan bu yükümlülere ertesi yıla bırakma veya sevk tehiri işlemi yapılır. Onay makamlarınca tekrar muayenesine lüzum görülen yükümlüler, yeniden muayeneye gönderilir ve bunlara muayene sonucu alacakları rapor kararlarına göre işlem yapılır. Ertesi yıla bırakılanlar veya herhangi bir sebeple bir defadan fazla sağlık muayenesine tabi tutulanlar hakkında, her bir işlem öncesinde Yükümlülere Yoklamalarda Uygulanacak Sağlık Durumu Hakkında Bilgi Formu doldurtulur.

Tabipler tarafından kesin karar verilemeyenler, en yakın asker hastanelerine gönderilir. Bunların kesin kararları, bu hastanelerin sağlık kurullarınca verilir."

52. Anılan Yönetmelik'in Ercan Yeşilkaya'nın askerlik yaptığı dönemde yürürlükte bulunan 15. maddesi şöyledir:

"Askere alındıktan sonra asker hastanelerinin sağlık kurullarından "Askerliğe Elverişli Değildir" kararı alan erler, raporlarının onaylanmasını beklemek üzere bu hastaneler tarafından yerli kayıtlı bulunduğu askerlik şubesi emrine gönderilir. Ayrıca durum silah altında bulunanların birliklerine duyurulur. Terhis işlemleri, raporları ilgili makamlarca onaylanıp askerlik şubesine geldikten sonra ilgili yönergeye göre yapılır. "Askerliğe Elverişli Değildir" kararı alanlar gerektiğinde ilgili makamlarca yeniden asker hastanelerinin sağlık kurullarına muayeneye gönderilerek alacakları son rapor kararına göre, ilgili yönerge gereğince işlem görür. "Askerliğe Elverişli Değildir" kararı alanlar emsalinin kanunda yazılı yaş sınırı dışına çıkma tarihine kadar Milli Savunma Bakanlığınca gerektiğinde tekrar muayene ettirilerek alacakları son rapor kararına göre işlem görür."

53. Anılan Yönetmelik'in 16. maddesi şöyledir:

"Geçici hastalık veya arızaları olan yükümlülerle er ve erbaşlara aşağıdaki işlemlerden biri yapılır.

- 1) Ertesi yıla bırakma,
- 2) Sevki geciktirme,
- 3) Hava değişimi.

Bu işlemleri gerektiren hastalık ve arızalar bu yönetmeliğin arızalar listesinin C dilimlerinde gösterilmiştir."

54. Anılan Yönetmelik'in Ercan Yeşilkaya'nın askere alındığı tarihte yürürlükte bulunan 17. maddesi şöyledir:

"Son yoklamada veya son yoklamadan sonra gönderildikleri sağlık kurullarında yapılan muayeneleri sonucu geçici bir hastalık veya arızaları tesbit edilenlere ertesi yıla bırakma işlemi yapılır."

55. Anılan Yönetmelik'in Ercan Yeşilkaya'nın askere alındığı tarihte yürürlükte bulunan 18. maddesi şöyledir:

"Askerliklerine karar verilen yükümlülere, sevkleri tarihine kadar geçecek süre içerisinde, hastalanır veya arızalanırlarsa, askerlik şubelerince gönderilecekleri sağlık kurullarında muayene sonucu alacakları raporlara göre sevk geciktirme işlemi yapılır."

56. Anılan Yönetmelik'in olayın gerçekleştiği dönemde yürürlükte bulunan 19. maddesi şöyledir:

"Askerlik şubelerince birliklerine sevklelerinden sonra geçici bir hastalığı tesbit edilen er ve erbaşlara hava değişimi işlemi yapılır."

57. Anılan Yönetmelik'e ekli Hastalık ve Arızalar Listesi'nin "*Ruh Sağlığı ve Hastalıkları*" üst başlıklı 15 ila 18. maddelerinde ruh sağlığı bozukluklarının farklı çeşitleri A, B, C ve D şeklinde kısımlara ayrılarak ayrıntılı şekilde belirtilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

58. Mahkemenin 8/12/2016 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucuların İddiaları

59. Başvurucular;

i. Yakınları Ercan Yeşilkaya'nın askerlik hizmetini ifa etmekte iken ateşli silah yaralanması sonucu vefat ettiğini, olay hakkında yürütülen soruşturma sonucunda ölüm olayının intihar neticesinde gerçekleştiği gerekçesiyle kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiğini, ölüm olayının "*intihar*" olarak değerlendirilmesinin yaşam hakkı kapsamında devletin sahip olduğu yükümlülükleri ortadan kaldırmadığını, devletin yaşam hakkını koruma yükümlülüğünün bulunduğunu, bu kapsamda yükümlülerin askere alınmadan önce yeterli bir tıbbi muayeneden geçirilmesi gerektiğini, askerlik hizmeti boyunca da periyodik bir muayene sisteminin kurulmasının gerekli olduğunu, askere alınmadan önceki son muayene işlemlerinin yüzeysel olduğunu, yakınlarının içine kapanık biri olduğu yönündeki tanık beyanlarına rağmen yakınlarının askerliğe kabulünden ölümüne kadar ruhsal durumuna ilişkin herhangi bir tetkikten geçirilmemiş ve bir psikologla görüştürülmemiş olmasının ölüm olayına zemin hazırladığını, dolu şarjör ile silahın ayrı ayrı askerlerde bulunması gerektiğini, yakınlarının izin istemesine rağmen bu iznin verilmediğini belirterek yaşam hakkının maddi boyutunun,

ii. Ölümün meydana geldiği koşulların tam olarak açıklığa kavuşturulmadığını, yetkililer tarafından kabul edilen intihar iddiasının makul olmadığını, tanıkların ifadelerinin bağımsız ve sivil görevliler tarafından alınmadığını, soruşturmayı yürüten savcı ile kovuşturmaya yer olmadığı kararına yapılan itirazı inceleyen Askerî Mahkemenin başkan ve üyelerinin bir nevi asker olduğunu, bu kişiler tarafından yapılan soruşturmanın bağımsız ve tarafsız olamayacağını, yakınlarının sadece elbiselerinden svap örneğinin alındığını ancak el svapları örneğinin alınmadığını, yakınlarını vurulmuş vaziyette ilk gören ve muhtemel şüpheli konumunda olan tanıkların el ve üstlerinden svap örneklerinin alınmamasının bir eksiklik olduğunu, askerî hiyerarşi altında bulunan tanıkların bağımsız beyanda bulunmadığını, intihar notundaki el yazısının kime ait olduğuna ilişkin raporun tarafsız ve sivil bir bilirkişi tarafından hazırlanmamasının soruşturmanın eksik yürütüldüğünü gösterdiğini, ölüm saatinin net olarak tespit edilemediğini, olayla ilgili ceza infaz kurumu çalışanları ile askeri personelin ifadelerine başvurulmadığını belirterek yaşam hakkının usul boyutunun,

ihlal edildiğini ileri sürmüştü; ihlalin tespit edilmesi, soruşturmanın yenilenmesi ve taraflarına maddi ve manevi tazminat ödenmesi taleplerinde bulunmuştur.

B. Değerlendirme

60. Mevcut başvuru, olayların başvurucular tarafından yapılan hukuki tavsifi ile uyumlu olarak yaşam hakkının maddi ve usul boyutu yönünden ayrı ayrı incelenecektir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

61. Başvurucular, yukarıda belirtilen iddialarla (bkz. § 59) yaşam hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

62. Bakanlığın görüş yazısında kabul edilebilirlik incelemesi ile ilgili olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında ulusal yetkililerce ihlalin tespit edilmesi ve verilen karar ile bu ihlalin uygun ve yeterli biçimde giderilmesi hâlinde ilgili tarafın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) anlamında bundan böyle mağdur olduğunu ileri süremeyeceğinin kabul edildiği, yaşam hakkı kapsamında *etkili bir yargısal sistem kurma* yönündeki pozitif yükümlülüğün her olayda mutlaka ceza hukuku yollarının bulunmasını zorunlu kılmadığı, yaşam hakkına yönelik ihlal iddialarının kasıtlı bir eylem ile gerçekleştirilmediği durumlarda mağdurlara hukuki, idari ve hatta disiplinle ilgili hukuk yollarının açık olmasının yeterli olabileceği, ölüm olayı hakkında yürütülen soruşturma sonucunda müteveffanın ölüm nedeninin ve ölümünü çevreleyen koşulların ortaya konduğu, ancak AYİM nezdinde tam yargı davası açıldığına ilişkin bir bilginin başvuru dosyasında bulunmadığı, bu kapsamda başvurucuların mağdur sıfatının değerlendirilmesi bakımından AYİM'den bilgi istenilerek başvurucuların AYİM nezdinde tam yargı davası açıp açmadığının ve Milli Savunma Bakanlığı tarafından başvuruculara herhangi bir tazminat ödemesi yapıp yapılmadığının araştırılmasının uygun olacağı, öte yandan Abubekir Yeşilkaya ile Fatma Yeşilkaya dışındaki başvurucuların reşit olmalarına rağmen ceza soruşturmasına katılmadıkları, söz konusu başvurucular yönünden başvuru yollarının tüketilip tüketilmediği hususunun da incelenmesi gerektiği, anılan hususların kabul edilebilirlik incelemesi bakımından göz önünde tutulması gerektiği belirtilmiştir.

a. Abubekir Yeşilkaya ve Fatma Yeşilkaya Dışındaki Başvurucular Yönünden

63. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "*Bireysel başvuru usulü*" kenar başlıklı 47. maddesinin (1), (4) ve (6) numaralı fıkraları şöyledir:

"(1) Bireysel başvurular, bu Kanunda ve İçtüzükte belirtilen şartlara uygun olarak doğrudan ya da mahkemeler veya yurt dışı temsilcilikler vasıtasıyla yapılabilir. Başvurunun diğer yollarla kabulüne ilişkin usul ve esaslar İçtüzükle düzenlenir.

(...)

(4) Başvurucu bir avukat tarafından temsil ediliyorsa, vekâletnamenin sunulması gerekir.

(...)

(6) Başvuru evrakında herhangi bir eksiklik bulunması hâlinde, Mahkeme yazı işleri tarafından eksikliğin giderilmesi için başvurucu veya varsa vekiline onbeş günü geçmemek üzere bir süre verilir ve geçerli bir mazereti olmaksızın bu sürede eksikliğin tamamlanmaması durumunda başvurunun reddine karar verileceği bildirilir."

64. İçtüzük'ün "*Başvurucunun temsili*" kenar başlıklı 61. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Bireysel başvuru, bizzat başvurucu, kanuni temsilcisi ya da avukatı tarafından yapılabilir. Avukat veya kanuni temsilci aracılığıyla yapılan başvurularda temsile dair yetki belgesinin sunulması zorunludur."

65. İçtüzük'ün "*Yazışmalar*" kenar başlıklı 69. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"(2) Bireysel başvuru dosyalarının tekemmül ettirilmesine ilişkin olarak duruma göre Genel Sekreterlik, Komisyon ya da Bölümler tarafından verilen ve asgari onbeş gün olan süreler kesin olup bu süreler içinde usulüne uygun olarak gönderilmeyen bilgi ve belgeler, başvurunun değerlendirilmesinde dikkate alınmaz ve dosyaya dâhil edilmez."

66. Başvurucular, 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca bireysel başvurularını Kanun'da ve İçtüzük'te belirtilen düzenlemelere uygun olarak yapmak

zorundadırlar (*Mehmet Encu ve diğerleri*, B. No: 2014/11864, 24/2/2016, § 29). 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (4) numaralı fıkrasına göre başvuru bir avukat tarafından temsil ediliyorsa, vekâletnamenin Anayasa Mahkemesine sunulması gerekir.

67. 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (6) numaralı fıkrasında, başvuru evrakında herhangi bir eksiklik bulunması hâlinde bu eksikliğin giderilmesi için başvuru veya varsa vekiline on beş günü geçmemek üzere bir süre verileceği ve geçerli bir mazereti olmaksızın bu sürede eksikliğin tamamlanmaması durumunda başvurunun reddine karar verileceği öngörülmüştür (*Mehmet Encu ve diğerleri*, § 30). Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 69. maddesinin (2) numaralı fıkrasında bireysel başvuru dosyalarının tekemmül ettirilmesine ilişkin olarak duruma göre Genel Sekreterlik, Komisyon ya da Bölümler tarafından verilen ve asgari on beş gün olan sürelerin kesin olacağı, süresi içerisinde gönderilmeyen bilgi ve belgelerin başvurunun değerlendirilmesinde dikkate alınmayacağı ve dosyaya dâhil edilmeyeceği hükmü bulunmaktadır.

68. Başvuru formu ve eklerinin incelenmesi neticesinde, bireysel başvuru formunun Av. Adem Çalışçi tarafından imzalanmış olmasına rağmen başvuru formundan Sevgül Yeşilkaya, Serkan Yeşilkaya, Nargül Yılmaz ve Erkan Yeşilkaya'ya ait vekâletnamelerin bireysel başvuru dosyasına eklenmediği tespit edilmiştir. Adı geçen başvuru formunun nüfus kayıtları incelendiğinde başvuru tarihi itibarıyla tamamının reşit olduğu anlaşılmıştır. Bunun üzerine 10/5/2016 tarihli müzekkere hazırlanmış ve anılan başvuru formuna ait vekâletnamelerin geçerli bir mazeret olmaksızın on beş günlük kesin süre içinde tamamlanmaması durumunda başvurunun reddedileceği hususu, usulüne uygun olarak 13/5/2016 tarihinde Av. Adem Çalışçi'ye tebliğ edilmiştir (§§ 7, 8). Tespit edilen eksiklikler en geç 30/5/2016 tarihinde tamamlanarak Anayasa Mahkemesine gönderilmesi gerekirken on beş günlük kesin süreden sonra 24/6/2016 tarihinde Anayasa Mahkemesine gönderilmiştir.

69. Av. Adem Çalışçi 24/6/2016 tarihli dilekçesine adı geçen başvuru formundan Sevgül Yeşilkaya, Serkan Yeşilkaya ve Erkan Yeşilkaya'ya ait vekâletnameleri eklemiş ve bu başvuru formunun cenazelerinin bulunması nedeniyle İstanbul dışında olduklarını, iletişim için İstanbul'a dönmelerini beklediğini, bu sebeple on beş günlük sürenin yeterli olmadığını belirterek mazeretinin kabul edilmesini ve vekâletnamelerin süresi içerisinde gönderilmiş sayılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

70. Hangi hâllerin haklı mazeret olduğunun önceden belirlenmesi mümkün olmadığından Anayasa Mahkemesi, ileri sürülen mazeretin haklı olup olmadığını her başvuruda, olayın özelliklerini dikkate alarak değerlendirmektedir (*Yasin Yaman*, B. No: 2012/1075, 12/2/2013, § 21).

71. Somut olayda Av. Adem Çalışçi, adı geçen başvuru formunun cenaze merasimi nedeniyle İstanbul dışında olduğunu belirtmekle birlikte bu durumun vekâletname sunulmasına niçin engel oluşturduğuna dair herhangi bir açıklamada bulunmamıştır. Bu durum dikkate alındığında, eksikliğin geç tamamlanmasına sebep olarak gösterilen hususun geçerli bir mazeret kabul edilebilmesi için yeterli somutlukta bir açıklamada ve kanıtlamada bulunmadığı anlaşılmaktadır. Kaldı ki adı geçen başvuru formunun sırf il dışında bulunması, Av. Adem Çalışçi'ye vekâlet verilmesine engel teşkil etmemektedir.

72. Açıklanan nedenlerle, tespit edilen eksikliklerin on beş günlük kesin sürede geçerli bir mazeret olmaksızın tamamlanmadığı anlaşıldığından, Abubekir Yeşilkaya ve Fatma Yeşilkaya dışındaki başvuru formunun yönünden başvurunun reddine karar verilmesi gerekir.

b. Abubekir Yeşilkaya ve Fatma Yeşilkaya Yönünden

73. 6216 sayılı Kanun'un 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasında ancak ihlale yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan

etkilenenlerin bireysel başvuru hakkına sahip oldukları kurala bağlanmıştır. Yaşam hakkının doğal niteliği gereği yaşamını kaybeden kişiler açısından bu hakka yönelik bir başvuru ancak yaşanan ölüm olayı nedeniyle ölen kişilerin mağdur olan yakınları tarafından yapılabilecektir (*Sadık Koçak ve diğerleri*, B. No: 2013/841, 23/1/2014, § 65). Başvuru konusu olayda müteveffa Ercan Yeşilkaya, başvuru Abubekir Yeşilkaya ile Fatma Yeşilkaya'nın oğludur. Bu nedenle başvuru ehliyeti açısından bir eksiklik bulunmamaktadır.

74. Somut olayda başvuru, söz konusu ölüm olayı nedeniyle AYİM nezdinde tam yargı davası açmamış olmakla birlikte ölüm olayı hakkında yürütülen ceza soruşturmasında müşteki sıfatıyla yer almış ve Askerî Savcılığın kovuşturmayaya yer olmadığı kararına yaptıkları itirazın reddedilmesi üzerine süresi içerisinde bireysel başvuruda bulunmuştur. Ceza soruşturması sürecinde oğullarının yetkili makamların ihmali sonucu öldüğü iddiası da dâhil yaşam hakkı bağlamında çeşitli iddialar ileri süren başvuru, ölüm olayı hakkında yürütülen ceza soruşturmasına katılmakla iddiaları bakımından uygun bir hukuki yolu kullanmıştır. Askerde şüpheli ölüm vakıaları nedeniyle yürütülen ceza soruşturmasına katılan fakat AYİM'de tam yargı davası açma yolunu tercih etmeyen başvuru, ceza soruşturması sürecinin kesinleşmesinden sonra yaşam hakkının ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı bireysel başvurularda başvuru yollarının tüketilmesi koşulu bakımından ceza soruşturması yolunun yeterli görülmesi ve bu bağlamda yaşam hakkının hem maddi hem usule ilişkin boyutunun incelenmesi, Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdiği negatif ve pozitif yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediğinin tespit edilmesi bakımından yerinde olacaktır. Başvuru, AYİM'de tam yargı davası açma yolunu tercih etmeleri hâlinde ise somut olayın koşullarına göre yaşam hakkının maddi boyutu yönünden aksi bir tutum benimsenebilir. Dolayısıyla ceza soruşturmasının kesinleşmesi üzerine yapılan mevcut başvurunun başvuru yollarının tüketilmesi koşulunu karşıladığı değerlendirilmiştir (Benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *Ömer Aydın/Türkiye*, B. No: 34813/02, 25/11/2008, §§ 38-40; *Mehmet Köse/Türkiye*, B. No: 10449/06, 1/4/2014, §§ 52-54; *Abdullah Yılmaz/Türkiye*, B. No: 21899/02, 17/6/2008, §§ 46-48).

75. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan yaşam hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

76. Yukarıda belirtildiği üzere (bkz. § 60) başvuru, yaşam hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddialarının yaşam hakkının maddi ve usule ilişkin boyutu yönünden ayrı ayrı incelenmesi gerekmektedir.

a. Yaşam Hakkının Maddi Boyutunun İhlal Edildiğine İlişkin İddia

77. Başvuru, yukarıda belirtilen iddialarla (bkz. § 59-*i*) yaşam hakkının maddi boyutunun ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvuru, iddiaları dikkate alındığında, yaşam hakkının maddi boyutunun Ercan Yeşilkaya'nın yaşamının kendi eylemlerinden kaynaklanabilecek risklere karşı korunamadığı iddiası kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

78. Bakanlık görüşünde başvuruya konu şikâyetlerin yaşam hakkı kapsamında incelenmesinin doğru olacağı belirtilmiş; akabinde ise askerlik hizmeti sırasında meydana gelen ölüm olayları ile ilgili AİHM ve Anayasa Mahkemesi içtihatlarına yer verilmiştir.

79. Bakanlık görüşünde somut olayla ilgili olarak, başvuru, yaşam hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiaların, askerlik hizmetine başlarken gerekse askerlik hizmeti sırasında psikolojik bir rahatsızlığının bulunmadığı, Ercan Yeşilkaya'nın kendisinin de bu yönde bir

sıkıntısını dile getirmediği, tanık beyanlarına göre sessiz bir kişiliğe sahip olan Ercan Yeşilkaya ile yakından ilgilenildiği, bu kapsamda Ercan Yeşilkaya'nın psikolojik danışman ile de görüşürüldüğü ancak Rehberlik Danışma Merkezi kapsamına alınmadığı, AİHM içtihatları dikkate alındığında yaşam hakkının maddi boyutunun ihlal edilip edilmediği konusunda takdirin Anayasa Mahkemesine ait olduğu belirtilmiştir.

80. Başvurucular, Bakanlık görüşüne karşı sundukları beyan dilekçesinde başvuru formundaki iddialarını yinelemiştir.

81. Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."

82. Kişinin yaşam hakkı ile maddi ve manevi varlığını koruma hakkı birbirleriyle sıkı bağlantıları olan devredilmez ve vazgeçilmez haklardan olup devletin bu konuda pozitif ve negatif yükümlülükleri bulunmaktadır. Devletin negatif bir yükümlülük olarak yetki alanında bulunan hiçbir bireyin yaşamına kasıtlı ve hukuka aykırı olarak son vermeme, bunun yanı sıra pozitif bir yükümlülük olarak yine yetki alanında bulunan tüm bireylerin yaşam hakkını gerek kamusal makamların, gerek diğer bireylerin gerekse kişinin kendisinin eylemlerinden kaynaklanabilecek risklere karşı koruma yükümlülüğü bulunmaktadır (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, B. No: 2012/752, 17/9/2013, §§ 50, 51).

83. Anayasa Mahkemesinin yaşam hakkı kapsamında devletin sahip olduğu pozitif yükümlülükler açısından benimsediği temel yaklaşıma göre devletin sorumluluğunu gerektirebilecek şartlar altında gerçekleşen ölüm olaylarında, Anayasa'nın 17. maddesi devlete elindeki tüm imkânları kullanarak bu konuda ihdas edilmiş yasal ve idari çerçevenin yaşamı tehlikede olan kişileri korumak için gereği gibi uygulanmasını ve bu hakka yönelik ihlallerin durdurulup cezalandırılmasını sağlayacak etkili idari ve yargısal tedbirleri alma görevi yüklemektedir. Bu yükümlülük, kamusal olsun veya olmasın yaşam hakkının tehlikeye girebileceği her türlü faaliyet bakımından geçerlidir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 52).

84. Bu kapsamda bazı özel koşullarda devletin kişinin kendi eylemlerinden kaynaklanabilecek risklere karşı yaşamı korumak amacıyla gerekli tedbirleri alma yükümlülüğü bulunmaktadır. Zorunlu askerlik hizmeti için de geçerli olan bu yükümlülüğün ortaya çıkması için askerî mercilerin kendi kontrolleri altındaki bir kişinin kendini öldürmesi konusunda gerçek bir risk olduğunu bilip bilmediklerini ya da bilmeleri gerekip gerekmediğini tespit etmek, böyle bir durum söz konusu ise bu riski ortadan kaldırmak için makul ölçüler çerçevesinde ve sahip oldukları yetkiler kapsamında kendilerinden beklenen her şeyi yapıp yapmadıklarını incelemek gerekmektedir. Ancak özellikle insan davranışının öngörülemezliği, öncelikler ve kaynaklar değerlendirilerek yapılacak işlemin veya yürütülecek faaliyetin tercihi dikkate alınarak pozitif yükümlülük, yetkililer üzerine aşırı yük oluşturacak şekilde yorumlanmamalıdır. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesince yapılacak incelemede, basit bir ihmali veya değerlendirme hatasını aşan bir kusurun askerî yetkililere atfedilebilip atfedilemeyeceğinin ortaya konması gerekmektedir (*Sadık Koçak ve diğerleri*, § 74).

85. Askerlik yükümlülüğü kapsamında yürütülen bazı eylem ve etkinliklerin doğasına ve insan unsuruna bağlı olarak ortaya çıkan risk seviyesine uygun şekilde yaşamı koruyucu yasal ve idari düzenlemelerin bulunması gerekmektedir. Devlet askerlik görevini zorunlu kıldığı için özellikle silahların kullanımı konusunda büyük bir titizlik göstermeli ve psikolojik sorunları olan askerlerin tedavi edilmesini ve onlara yönelik uygun tedbirlerin alınmasını sağlamalıdır. Oluşturulan yasal ve idari düzenlemelerde, askerlik yaşamının doğasında var olan tehlikelerle karşı karşıya bulunan askerlerin etkin bir şekilde korunmasını

sağlayan uygulamaya ilişkin tedbirlerin ve emir komuta zinciri içinde yer alan sorumlular tarafından işlenebilecek kusur ve hataların tespit edilmesini sağlayacak usullerin öngörülmesi gerekmektedir. Bu çerçevede askere alım sırasında kişilerin uygun denetimlerden geçirilmesi ve askerlik öncesinde ve sırasında kişilere gerekli denetim ve müdahalelerin yapılması büyük önem taşımaktadır (*Sadık Koçak ve diğerleri*, §§ 75, 76).

86. Kişilerin yaşamının korunması için yeterli yasal ve idari bir çerçevenin oluşturulması yükümlülüğü, askerlik hizmetini ifa eden kişilerin yaşam ve sağlıklarının korunması için de geçerlidir. Başvurucular tarafından bu konuda ileri sürülen bir eksiklik bulunmadığı gibi başvuru konusu olay açısından Anayasa Mahkemesi tarafından resen gözetilmesi ve incelenmesi gereken bir hususun da bulunmadığı anlaşılmıştır.

87. Başvuru konusu olay açısından yukarıda yer verilen ilkeler çerçevesinde devletin Ercan Yeşilkaya'nın yaşamını kendi eylemine karşı koruma yükümlülüğünün olup olmadığının tespiti gerekmektedir. Bu bağlamda öncelikli olarak askerî yetkililerin Ercan Yeşilkaya'nın intihar etme riskini bilip bilmediklerinin veya bilmelerinin gerekip gerekmediğinin ortaya konulması, böyle bir durum söz konusu ise yetkileri çerçevesinde gerekli tedbirleri alıp almadıklarının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

88. Ercan Yeşilkaya'nın askere alındığı tarihte yürürlükte bulunan Yönetmelik'in 5. maddesinde, askerlik çağına giren yükümlülerin askere alınmadan önce sağlık muayenesinden geçireceği, bu muayene sırasında yükümlünün bildiği herhangi bir hastalık veya arızasının bulunup bulunmadığına ve muayene esnasında herhangi bir sağlık yakınmasının olup olmadığına ilişkin yazılı beyanının alınacağı belirtilmiştir (bkz. § 49). Aynı Yönetmelik'in Ercan Yeşilkaya'nın askere alındığı tarihte yürürlükte bulunan 10. maddesinde ise sağlık kontrolleri neticesinde askerliğe elverişli olmadığı tespit edilen yükümlülerin askere alınmayacağı belirtilmiş; sağlık durumları geçici olarak bozuk olan son yoklamaya tabi yükümlüler hakkında ertesi yıla bırakma kararı, sevke tabi olanlar hakkında ise sevk tehiri kararı verileceği ifade edilmiştir (bkz. § 51). Başvuru formu ve eklerinde Ercan Yeşilkaya'nın askere alınmadan önce yahut askerliğe sevk işlemleri sırasında herhangi bir psikolojik rahatsızlıktan muzdarip olduğuna dair bir kayıt mevcut değildir. Başvurucular da oğullarının askere alınmadan önce yahut askerliğe sevk işlemleri sırasında psikolojik bir rahatsızlığının bulunduğu ve bu sebeple askere alınmaması gerektiği yönünde bir iddia ileri sürmemiştir.

89. Ercan Yeşilkaya'nın askerlik yaptığı dönemde yürürlükte bulunan Yönetmelik'in 15. maddesinde, ilgili raporların alınması hâlinde askere alındıktan sonra da "*Askerliğe Elverişli Değildir*" kararının alınabileceği belirtilmiştir (bkz. § 52). Aynı Yönetmelik'in 19. maddesinde ise askerlik şubelerince birliklerine sevklerinden sonra geçici bir hastalığı tespit edilen er ve erbaşlara hava değişimi işleminin uygulanacağı ifade edilmiştir (bkz. § 56). Başvuru formu ve ekleri ile soruşturma dosyasında başvurucuların oğlu Ercan Yeşilkaya'nın askerlik hizmetini ifa ettiği sırada sürekli ya da geçici bir hastalıktan, özellikle de psikolojik bir rahatsızlıktan muzdarip olduğuna ve bu kapsamda bir tedavi gördüğüne ilişkin bilgi ve belge bulunmamaktadır.

90. Başvuru formu ve eklerinde, Ercan Yeşilkaya'nın herhangi bir disiplin cezası aldığına yahut askerî yetkililerinin dikkatini çekebilecek herhangi bir davranış bozukluğu sergilediğine ilişkin bir kayıt da mevcut değildir. Soruşturma kapsamında ifadesi alınan tanıkların ise genel olarak Ercan Yeşilkaya'nın arkadaşlarıyla iyi geçinen ancak içine kapanık ve sessiz birisi olduğu yönünde beyanda buldukları görülmektedir.

91. Yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında başvurucuların oğlu Ercan Yeşilkaya'nın 14/7/2010 tarihinde gerçekleşen ölüm olayına kadar yakın ve gerçek intihar riski olarak kabul edilebilecek anormal bir davranış sergilemediği ve kendisini intihara

sürükleyecek psikolojik sorunları bulunduğunu ortaya koyacak nitelikte açık ve uyarıcı bir emare göstermediği anlaşılmaktadır. Ercan Yeşilkaya'nın içine kapanık ve sessiz bir asker olması ise tek başına askerî yetkililerce fark edilmesi gereken yakın bir intihar riskinin öncü emaresi olarak değerlendirilemez.

92. Başvurucular yaşam hakkının maddi boyutunun ihlal edildiği iddiası kapsamında özellikle askere alımdan önceki son muayene işlemlerinin yüzeysel olmasından, Ercan Yeşilkaya'nın askerliğe kabulünden ölümüne kadar ruhsal durumuna ilişkin herhangi bir tetkikten geçirilmemiş olmasından ve Ercan Yeşilkaya'ya dolu bir silah ile nöbet tutturulmasından şikâyet ederek askerlerin tedavisi ve denetimi konusunda devletin uygulamaya koyduğu sistemin somut olayda etkili bir şekilde işlemediğine işaret etmiştir. Başvuru formu ve eklerinde yer alan bilgi ve belgeler bu kapsamda incelendiğinde, içine kapanık olması ve az konuşması dışında psikolojik rahatsızlığının bulunduğuyla ilişkin hiçbir emare göstermeyen ve askere alınmasından sonra yapılan anketlerde herhangi bir psikolojik rahatsızlığının bulunmadığını ifade eden Ercan Yeşilkaya'nın ölüm olayında, askerî yetkililerin Ercan Yeşilkaya'nın yaşamının korunması için ek özel tedbirler almaması ve Ercan Yeşilkaya'yı sıradan bir askere nazaran daha yakından takibe almaması nedeniyle sorumlu tutulamayacağı kanaatine varılmış, yaşamın korunmasına ilişkin yasal ve idari çerçevenin somut olayda etkili bir şekilde işlemediği kanaatine varılması için yeterli verinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

93. Tüm bu hususlar dikkate alındığında askerî yetkililerin askerlik öncesi dönemde kayda değer herhangi bir psikolojik sıkıntısı bulunmayan ve olay anına kadar genel kişilik yapısı doğrultusunda normal davranışlar sergileyen müteveffanın intihar etme riskini bildikleri ya da bilmeleri gerektiği sonucuna ulaşılması mümkün değildir. Dolayısıyla, kamu makamlarını intihar olayını önleyememiş olmaları nedeniyle sorumlu tutmak, yaşam hakkı kapsamındaki pozitif yükümlülükler bakımından idari mercilere aşırı bir yük yüklemek anlamına gelecektir.

94. Açıklanan nedenlerle Ercan Yeşilkaya'nın yaşamının kendi eylemlerine karşı korunamadığı yönündeki şikâyet yönünden Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdiği yaşamı koruma yükümlülüğünün ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

b. Yaşam Hakkı Kapsamında Etkili Bir Soruşturma Yürütülmediğine İlişkin İddia

i. Genel İlkeler

95. Anayasa'nın 17. maddesinde düzenlenen yaşam hakkı kapsamında devletin yerine getirmek zorunda olduğu pozitif yükümlülüklerin usule ilişkin boyutu, yaşanan ölüm olayının tüm yönlerinin ortaya konmasına ve sorumlu kişilerin belirlenmesine imkân tanıyan bağımsız bir soruşturmanın yürütülmesini gerektirmektedir. Bu usul yükümlülüğü çerçevesinde devlet, doğal olmayan her ölüm olayının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sağlayabilecek etkili resmî bir soruşturma yürütmek durumundadır (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 54). Bu usul yükümlülüğünün gerektiği şekilde yerine getirilmemesi hâlinde devletin negatif ve pozitif yükümlülüklerine gerçekten uyup uymadığının tam olarak tespit edilmesi mümkün değildir. Bu nedenle soruşturma yükümlülüğü, devletin bu madde kapsamındaki negatif ve pozitif yükümlülüklerinin güvencesini oluşturmaktadır (*Salih Akkuş*, B. No: 2012/1017, 18/9/2013, § 29).

96. Yaşam hakkının korunması, silâh altındaki bir Askerin, askerî makamların kontrolü altında iken “*şüpheli*” bir biçimde ölmesi durumunda bağımsız ve tarafsız bir şekilde etkili ve uygun resmî bir soruşturmanın yürütülmesini de gerekli kılmaktadır. Bu şekilde yaşam hakkını korumak için ihdas edilen yasal ve idari çerçevenin etkili bir şekilde uygulanması temin edilebilecektir. Bu amaçla yürütülen araştırma ve soruşturmanın öncelikle

olayların tam olarak nasıl meydana geldiğinin belirlenmesini, ikinci olarak ise sorumluların tespit edilmesini ve gerek görüldüğünde cezalandırılmasını sağlayacak nitelikte olması gerekir. Bu kapsamda yürütülen işlemler, ön soruşturma aşamasının ötesine geçmeli ve yargı aşaması da dâhil bütün süreç 17. maddenin gereklerine cevap vermelidir. Böylelikle, derece mahkemeleri hiçbir durumda mağdurların yaşam hakkına, maddi ve manevi varlığına karşı yapıldığı sabit görülen saldırıları cezasız bırakmamalıdır (*Sadık Koçak ve diğerleri*, § 77).

97. Yaşam hakkı kapsamındaki pozitif yükümlülük her olayda mutlaka ceza soruşturması yürütülmesini gerektirmemektedir. İhmal nedeniyle meydana gelen ölüm olaylarında mağdurlara hukuki, idari ve hatta disiplinle ilgili hukuk yollarının açık olması yeterli olabilir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 59). Ancak somut olay açısından yetkili ve sorumlu kişilerin muhakeme hatasını veya dikkatsizliği aşan bir ihmalinin yani olası sonuçların farkında olmalarına rağmen kendilerine verilen yetkileri göz ardı ederek olayda ortaya çıkan riskleri bertaraf etmek için gerekli ve yeterli önlemleri almama gibi bir durumun bulunup bulunmadığına karar verilmesi gerekmektedir. Çünkü bu gibi durumlarda bireyler kendi inisiyatifleriyle hangi hukuk yollarına başvurmuş olursa olsun insanların hayatının tehlikeye girmesine neden olan kişiler aleyhine hiçbir suçlamada bulunulmaması ya da bu kişilerin yargılanmaması 17. maddenin ihlaline neden olabilir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, §§ 60-62).

98. Yaşam hakkı kapsamında yürütülmesi gereken ceza soruşturmalarının amacı yaşam hakkını koruyan mevzuat hükümlerinin etkili bir şekilde uygulanmasını ve vuku bulan ölüm olayında varsa sorumluları ve sorumluluklarını tespit etmek üzere adalet önüne çıkarılmalarını sağlamaktır. Bu bir sonuç yükümlülüğü değil uygun araçların kullanılması yükümlülüğüdür. Anayasa'nın 17. maddesi hükümleri başvuruçulara üçüncü tarafları belirli bir suç nedeniyle yargılatma ya da cezalandırma hakkı verdiği tüm yargılamaların mahkûmiyetle ya da belirli bir ceza kararıyla sonuçlandırma yükümlülüğü verdiği anlamına gelmemektedir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 56).

99. Soruşturmanın etkililik ve yeterlilik açısından temin adına soruşturma makamlarının resen harekete geçmesi ve ölüm olayını aydınlayabilecek sorumluların tespitine yarayabilecek bütün delillerin toplanması gerekmektedir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 57; *Sadık Koçak ve diğerleri*, § 94).

100. Ölüm olayına ilişkin yapılacak etkili bir soruşturma kapsamında yetkililerin; tanıkların ifadelerinin alınması, bilirkişi incelemeleri ve gerektiğinde yaralanmalar ile ilgili eksiksiz ve detaylı bir rapor hazırlanmasına imkân verecek otopsinin yapılması, ölüm sebebinin objektif analizinin yapılması ve söz konusu olaylarla ilgili kanıtların elde edilmesi için mümkün olan tüm tedbirlerin alınması gibi işlemleri yapmaları gerekmektedir. Ölüm sebebinin veya olası sorumlulukların tespit edilmesini olumsuz yönde etkileyecek nitelikteki her türlü eksiklik, etkili bir soruşturma yürütülmesi açısından risk teşkil edebilecektir (*Meral Eşkili*, B. No: 2013/7586, 4/11/2015, § 89)

101. Ayrıca soruşturmada görevli kişilerin olaylara karışan veya karıştığından şüphelenilen kişilerden bağımsız olmaları gerekir. Bu durum sadece hiyerarşik veya kurumsal bir bağlantı bulunmamasını değil aynı zamanda somut bir bağımsızlığı da gerektirmektedir (*Cemil Danişman*, B. No: 2013/6319, 16/7/2014, § 96).

102. Yürütülecek ceza soruşturmalarının etkinliğini sağlayan hususlardan biri de teoride olduğu gibi pratikte de hesap verilebilirliği sağlamak için soruşturmanın veya sonuçlarının kamu denetimine açık olmasıdır. Buna ilaveten her olayda ölen kişinin yakınlarının meşru menfaatlerini korumak için bu sürece gerekli olduğu ölçüde katılmaları sağlanmalıdır (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 58).

103. Soruşturmanın etkililiğini sağlayan en alt seviyedeki inceleme, başvuruya konu soruşturmanın kendine özgü koşullarına göre değişir. Bu koşullar, ilgili bütün olay ve olgular temelinde ve soruşturmanın pratik gerçekleri göz önünde bulundurularak değerlendirilir. Bu nedenle soruşturmanın etkililiği bakımından her olayda geçerli olmak üzere bir asgari soruşturma işlemler listesi veya benzeri bir asgari ölçüt belirlemek mümkün değildir (*Fahriye Erkek ve diğ.leri*, B. No: 2013/4668, 16/9/2015, § 68)

104. Yukarıda sayılanlara ek olarak yürütülecek soruşturmalarda makul bir hızla gerçekleştirilme ve özen gösterilme zorunluluğu da zımnen mevcuttur. Elbette ki bazı durumlarda soruşturmanın veya kovuşturmanın ilerlemesine engel olan unsurlar ya da güçlükler bulunabilir. Ancak bir soruşturmada ve devamında yapılan kovuşturmada yetkililerin hızlı hareket etmeleri yaşanan olayların daha sağlıklı bir şekilde aydınlatılabilmesi, kişilerin hukukun üstünlüğüne olan bağlılığını sürdürmesi ve hukuka aykırı eylemlere hoşgörü gösterildiği ya da kayıtsız kalındığı görünümünü verilmesinin engellenmesi açısından kritik bir öneme sahiptir (*Deniz Yazıcı*, B. No: 2013/6359, 10/12/2014, § 96).

ii. İlkelerin Olaya Uygulanması

105. Başvurucular, yukarıda belirtilen iddialarla (bkz. § 59-ii) yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

106. Bakanlık görüşünde öncelikle yaşam hakkının usul boyutu ile ilgili AİHM ve Anayasa Mahkemesi içtihatlarına yer verilmiş; akabinde ise mevcut başvuru ile ilgili olarak müteveffanın ölümü üzerine derhâl soruşturmanın başlatıldığı, savcı eşliğinde olay yeri inceleme, ölü muayene ve otopsi işlemlerinin gerçekleştirildiği, kriminal incelemelerin yapıldığı, tanıkların dinlendiği, soruşturmanın makul bir süre içerisinde tamamlandığı ve başvurucuların soruşturma sürecine yeterince dâhil edildiği, tüm bu hususlar dikkate alındığında yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edilip edilmediği konusunda takdirin Anayasa Mahkemesine ait olduğu belirtilmiştir.

107. Başvurucular, Bakanlık görüşüne karşı sundukları beyan dilekçesinde oğullarının hayatını kaybettiği olaya ilişkin etkili bir soruşturma yürütülemediğine yönelik iddialarını yinelemiştir.

108. Yaşanan bir ölüm olayının oluşumuna ilişkin delillerin değerlendirilmesi idari ve yargısal makamların ödevidir. Ancak Anayasa Mahkemesinin başvuru konusu olayın gelişim şeklini anlayabilmek ve başvurucuların yakınlarının ölümünün “*şüpheli*” olduğuna dair iddialarının soruşturma makamları ve derece mahkemeleri tarafından karşılanıp karşılanmadığını nesnel bir şekilde değerlendirmek için olayın oluşum şeklini incelemesi gerekebilmektedir.

109. Somut olayda öncelikle, askerî mahalde meydana gelen bir olay hakkındaki soruşturmanın bağımsız ve tarafsız olmayan askerî merciler tarafından yürütüldüğüne ilişkin iddialara değinmek gerekir. Başvurucular bu kapsamda, tanıkların ifadelerinin bağımsız ve sivil görevliler tarafından alınmadığını, soruşturmayı yürüten askerî savcı ile kovuşturmaya yer olmadığı kararına yapılan itirazı inceleyen Askerî Mahkemenin başkan ve üyelerinin bir nevi asker olduğunu, bu kişiler tarafından yapılan soruşturmanın bağımsız ve tarafsız olamayacağını ileri sürmüştür.

110. Askerî yargı düzeni içinde hâkim-savcı ayrımı belirgin olmayıp askerî savcılık görevi, askerî hâkimler tarafından yerine getirilmektedir (*Sinan Işık*, B. No: 2013/2482, 13/4/2016, § 67). Anayasa'nın 145. maddesi, askerî savcılık görevlerini yapan askerî hâkimlerin görevli buldukları komutanlıkla ilişkilerinin, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceğini hüküm altına almaktadır (*Sinan Işık*, § 68).

111. Askerî savcılar kural olarak hâkimlik teminatına sahip olmakla birlikte 353 sayılı Kanun'da, teşkilâtında askerî mahkeme kurulan kıta komutanı veya askerî kurum amirinin refakatinde buldukları ve bütün işlemlerinin Millî Savunma Bakanının gözetimine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır (*Sinan Işık*, § 69).

112. Kıta komutanı veya askerî kurum amirinin ayrıca soruşturma başlatılması ve tutuklama talebinde bulunulması aşamalarında da yetkileri bulunduğu gibi soruşturma safhası hakkında askerî savcılıktan bilgi de isteyebilmektedirler (*Sinan Işık*, § 70).

113. Söz konusu komutan ya da amirin rütbe itibarıyla da askerî savcının üstü konumunda olması nedeniyle anılan düzenlemelerin soruşturmanın bağımsızlığı üzerinde etkili olabileceği kabul edilmelidir (*Sinan Işık*, § 71).

114. Etkili soruşturma yükümü kapsamında incelenen bağımsızlık, yasal ve kurumsal olarak yapılacak soyut bir değerlendirmeden ziyade soruşturmanın bir bütün olarak bağımsız olup olmadığına ilişkin somut bir değerlendirmeyi gerektirmektedir (*Sinan Işık*, § 72).

115. Yasal ve kurumsal bağımsızlığın şüphe götürür olduğu durumlar, tek başına belirleyici olmamakla birlikte soruşturmanın ilkelere uygun bir şekilde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin daha sıkı bir denetime tabi tutulmasını gerektirecektir (*Sinan Işık*, § 73).

116. AİHM'in yaptığı birçok değerlendirmede savcılarının tutumlarını inceleyerek kendilerine yeterli bağımsızlık vermeyen yasal düzenlemelere karşın yürüttükleri soruşturmanın bağımsız olduğu sonucuna varmıştır (*Stefan/Romanya*, B. No: 5650/04, 29/11/2011, § 48; *Mantog/Romanya*, B. No: 2893/02, 11/10/2007, § 70 vd.).

117. Yasal ve kurumsal olarak birtakım soru işaretlerinin mevcut olması tek başına, askerî savcılığın bağımsız soruşturma yapmadığı şeklinde yorumlanamaz. Bu sebeple, başvuru sahiplerinin soruşturmanın bağımsız kişilerce yürütülmemesi nedeniyle etkisiz olduğu yönündeki iddiasını destekleyecek olgu veya deliller sunması gerekir. Başvuru konusu olayda Ercan Yeşilkaya'nın ölümü hakkında yürütülen soruşturmada Askerî Savcılığın resen elde edilen veya idare ile başvuru sahipleri tarafından sunulan bilgi ve belgeleri değerlendirmek suretiyle söz konusu olayın gerçekleşme koşullarının ve olası sorumluların tespitine ilişkin kararlar verdiği görülmektedir. Bu kapsamda soruşturmayı yürüten Askerî Savcılığın soruşturmanın seyrine etki edecek ön yargılı bir tutumunun olduğunu ortaya koyan bir bulgu saptanmamıştır.

118. Başvuru sahipleri askerî mahkemelerin bağımsız ve tarafsız olmadığını da iddia etmiştir. Askerî mahkemelerin oluşumu, statüsü ve görevleri Anayasa'nın 145. maddesi ve 353 sayılı Kanun'da hüküm altına alınmıştır. Bu hükümler incelendiğinde askerî mahkemelere atanan askerî hâkimlerin bağımsızlığının Anayasa ve ilgili Kanun hükümleri ile garanti altına alındığı, atanma ve çalışma usulleri yönünden, askerî hâkimlerin bağımsızlıklarını zedeleyecek bir hususun olmadığı, kararlarından dolayı idareye hesap verme durumunda bulunmadıkları görülmektedir (*Rıfat Bakır ve diğerleri*, B. No: 2013/2782, 11/3/2015, § 80).

119. Başvuru sahipleri ayrıca askerî hiyerarşi altında bulunan tanıkların bağımsız beyanda bulunamadığını, intihar notundaki el yazısının kime ait olduğuna ilişkin raporun tarafsız ve sivil bir bilirkişi tarafından hazırlanması gerektiğini ileri sürmüştür. Askerî hiyerarşi altında bulunan tanıkların bağımsız beyanda bulunamayacağı yönündeki iddianın soyut olarak dile getirildiği, varsayımsal nitelikteki bu iddia dışında tanıkların beyanlarından şüphelenilmesini gerektirebilecek somut bir verinin başvuru dosyasında bulunmadığı, Ercan Yeşilkaya'yı ölü vaziyette ilk gören kişilerin gerek Akdağmadeni Cumhuriyet Savcısı gerekse

Askerî Savcı tarafından bizzat dinlendiği ve tanıkların anlatımlarının birbiri ile uyumlu olduğu dikkate alındığında tanıkların sırf askerî hiyerarşi altında bulunmasının ifadelerinden şüphelenilmesi için yeterli olmadığı sonucuna varılmıştır. Benzer bir durum intihar notundaki el yazısının kime ait olduğunun tespit edilebilmesi amacıyla alınan uzmalık raporu için söz konusu olup hangi metoda göre hangi sonuca ulaşıldığı açıkça belirtilen bu rapordaki tespitlerden şüphelenilmesi için de bir veri bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

120. Diğer taraftan başvuru; ölümün meydana geldiği koşulların tam olarak açıklığa kavuşturulmadığını, yetkililer tarafından kabul edilen intihar iddiasının makul olmadığını, Ercan Yeşilkaya'nın sadece elbiselerinden svap örneğinin alındığını ancak el svapları örneğinin alınmadığını ileri sürmüştür.

121. Bu iddialar çerçevesinde ceza soruşturmasındaki işlemlere bakıldığında, başvuru oğlu Ercan Yeşilkaya'nın 14/7/2010 tarihinde nöbet yerine yakın bir yerde ateşli silah yaralanması sonucu başından vurulmuş vaziyette bulunması olayı ile ilgili olarak Akdağmadeni Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından resen bir soruşturmanın başlatıldığı, olaydan haberdar edilen Cumhuriyet Savcısının derhâl olay yerine intikal ettiği, sonrasında Cumhuriyet Savcısı eşliğinde olay yeri incelemesinin yapıldığı, olay yerinin fotoğraflarının çekildiği ve krokisinin çizildiği, bu işlemler sonucunda ayrıntılı bir olay yeri inceleme raporunun hazırlandığı görülmektedir. Ölüm olayın gerçekleştiği gün ölü muayenesi ve akabinde otopsi işleminin gerçekleştirildiği, gerçekleştirilen otopsi işlemi neticesinde hazırlanan raporda Ercan Yeşilkaya'nın kafa bölgesinde bir adet ateşli silah yaralanmasının tespit edildiği ve bu yaralanmanın müstakilen öldürücü nitelikte olduğu, atışın bitişik atış mesafesinden yapılmış olduğu, Ercan Yeşilkaya'nın ölümünün ateşli silah mermi çekirdeği yaralanmasına bağlı beyin kanaması ve beyin doku harabiyeti sonucu meydana geldiği tespitlerinin yapıldığı görülmektedir. Soruşturma kapsamında kimyasal ve balistik inceleme raporlarının alındığı, söz konusu rapordaki olay yerinde bulunan bir adet mermi kovanının müteveffaya ait tüfek ile atılmış olduğu tespitinin yapıldığı, müteveffanın kamuflajından çıkan intihar notunun Ercan Yeşilkaya'nın elinden çıkmış olduğunun belirtildiği görülmektedir. Başvuru her ne kadar Ercan Yeşilkaya'nın sadece elbiselerinden svap örneğinin alındığını ancak el svapları örneğinin alınmadığını ileri sürmüş ise de Ercan Yeşilkaya'nın sağ ve sol el avuç içi ve el üstlerinden svaplar alındığı, müteveffadan alınan numunelerin tümü üzerinde atış artıklarının tespit edildiği, bunların yanı sıra askerî birlikte görevli olan müteveffanın arkadaşları ile üstlerinin tanık olarak dinlendiği anlaşılmaktadır. Olaya ilişkin tanık ifadeleri ile teknik ve tıbbi raporlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, Askerî Savcılık tarafından Ercan Yeşilkaya'nın üçüncü kişi ya da kişilerin eylemi neticesinde öldürülüp öldürülmediği hususunda etkili bir soruşturma yürütüldüğü, bu sebeple Askerî Savcılığın müteveffanın intihar etmek suretiyle hayatına son verdiği yönündeki tespitinden ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

122. Başvuru, oğullarının ölümünün üçüncü kişi ya da kişilerce gerçekleştirilmiş olabileceği iddiasını desteklemek amacıyla ayrıca ölüm saatinin net olarak tespit edilemediğini, oğullarını vurulmuş vaziyette ilk gören ve muhtemel şüpheli konumunda olan tanıkların el ve üstlerinden svap örneklerinin alınmamasının bir eksiklik olduğunu, olayla ilgili ceza infaz kurumu çalışanları ile askerî personelin ifadelerine başvurulmadığını ileri sürmüş ise de soruşturma kapsamında elde edilen hiçbir delilin Ercan Yeşilkaya'nın üçüncü kişi ya da kişilerce öldürülmüş olabileceği iddiasını desteklemediği, ölümün intihar sonucu gerçekleştiğinin diğer yapılan araştırmalarla her türlü makul şüpheden uzak bir şekilde ortaya konulduğu, soruşturma makamının Ercan Yeşilkaya'nın öldürülmüş olabileceği iddiasını aydınlatmaya yönelik işlemlerinden kuşku duyulmasını gerektirecek bir durumun bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

123. Bununla birlikte yaşam hakkına ilişkin etkili bir soruşturma yapıldığından bahsedebilmek için müteveffayı intihara sürükleyen sebeplerin ve bu sebepler ile intihar vakiası arasındaki nedensellik bağının da araştırılması gerekmektedir.

124. Somut olaya bu açıdan bakıldığında, müteveffanın psikolojik durumu ile ilgili olarak Psikiyatri Uzmanı Hv.Tbp.Bnb.U.Ç.den bilirkişi mütalaası alındığı, alınan mütalaada Ercan Yeşilkaya'nın ölüm olayının psikiyatrik bir hastalıktan daha ziyade "hep kaybeden olma, çarenin olmadığı ve çözüm bulamayacağı" düşünceleriyle daha ilişkili olduğunun değerlendirildiği görülmektedir. Askerî Savcılık tarafından Türkiye'de faaliyet gösteren GSM şirketleri ile yazışmalar yapıldığı fakat bu incelemeden müteveffayı intihara sürükleyen sebepler hakkında herhangi bir sonuç çıkarılmadığı anlaşılmaktadır. Askerî Savcılık tarafından ayrıca müteveffanın arkadaşları ve üstlerinin ifadeleri alınarak müteveffanın intihar etmeden önceki psikolojik durumunun ortaya konmaya çalışıldığı görülmektedir. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, soruşturma makamlarının müteveffayı intihara sürükleyen sebepleri aydınlatma isteğinden kuşku duyulmasını gerektirecek bir hususun bulunmadığı değerlendirilmektedir.

125. Müteveffanın yakınlarının meşru menfaatlerini koruyabilecek ölçüde soruşturmaya katılmaları etkili soruşturmanın en önemli unsurlarındandır. Soruşturma bu kapsamda incelendiğinde, başvuru sahiplerinin soruşturmaya aktif bir şekilde katılabildiği, delillerini soruşturma makamlarına sunabildiği ve iddialarını soruşturma makamları önünde ileri sürebildiği görülmektedir.

126. Bütün bu veriler kapsamında somut olay bir bütün olarak değerlendirildiğinde başvuru sahiplerinin oğlunun hayatını kaybettiği olaya ilişkin derhâl soruşturma başlatıldığı, soruşturmanın 3 yıl 7 ay gibi makul kabul edilebilecek bir sürede sonuçlandırıldığı, olaya ilişkin delillerin elde edilmesine yönelik ayrıntılı bir çalışma yapıldığı, olayın öncesinde ve olay anında yaşanan gelişmelerin detaylarıyla birlikte araştırıldığı, başvuru sahiplerinin meşru menfaati gereği soruşturma sürecine etkili bir şekilde katılmasına engel bir bulguya rastlanmadığı ve bu suretle somut olayın aydınlatılmasına yönelik yeterli çabanın gösterildiği anlaşılmıştır. Bu durumda yukarıda bahsedilen yaşam hakkının usul boyutuna ilişkin ilkeler karşısında başvuru konusu olayda, soruşturma makamının olayların seyrini aydınlatmaya yönelik işlemlerinden kuşku duyulmasını gerektirecek bir durumun veya yürütülen soruşturmanın derinliği ve ciddiyeti üzerinde etki gösterecek nitelikte bir eksikliğin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

127. Açıklanan nedenlerle somut olayda yürütülen ceza soruşturmasında yaşam hakkının usule ilişkin boyutunun ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Geçerli mazeret olmaksızın eksikliğin süresinde giderilmemesi nedeniyle Abubekir Yeşilkaya ve Fatma Yeşilkaya dışındaki başvuru sahiplerinin başvurusunun REDDİNE,

2. Abubekir Yeşilkaya ve Fatma Yeşilkaya'nın yaşam hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddialarının KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. 1. Ercan Yeşilkaya'nın yaşamının kendi eylemlerine karşı korunmadığına ilişkin iddia yönünden Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının maddi boyutunun İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

2. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının usule ilişkin boyutunun İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

Başvuru Numarası : 2014/3973

Karar Tarihi : 8/12/2016

C. Yargılama giderlerinin başvuruçular üzerinde BIRAKILMASINA,

D. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 8/12/2016 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Burhan ÜSTÜN

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ